

RECENSIONER

Utmärkt introduktion till den »lilla kirurgin«

Grundläggande plastikkirurgisk teknik. 91 sidor.

Författare: Björn Nordzell.

Förlag: Studentlitteratur; 2007.

ISBN: 9144026676.

Recensent: Gunnar Kratz, professor, hand- och plastikkirurgiska kliniken, Universitets-sjukhuset i Linköping.

Den erfarna plastikkirurgen Björn Nordzell har, baserat på sin långa erfarenhet inom området, gett ut en bok med namnet »Grundläggande plastikkirurgisk teknik«. Bokens innehåll och nivå gör att den i första hand lämpar sig för kirurger och dermatologer med ett intresse för den »lilla kirurgin«.

Även om den inte utger sig för att vara heltäckande kurslitteratur för den blivande plastikkirurgen kan den ändå vara av stort värde för den som nyligen gett sig in på den plastikkirurgiska banan. Det är just det lilla komprimerade och basala formatet som är bokens styrka.

Grundläggande tekniker vid excision och suturering går igenom på ett pedagogiskt och handgripligt sätt. Informationen står även att finna i större plastikkirurgiska verk, nationella och internationella, men ofta utgår man då ifrån att läsaren redan har erfarenhet från det plastikkirurgiska området. I kirurgisk litteratur utgår man å andra sidan ofta ifrån att läsaren har ett begränsat intresse av den mer tekniskt drivna sidan av den lilla kirurgin och lämnar därför detta därhän. Nordzells bok fyller på ett utmärkt sätt det hålrum som uppstår mellan dessa informationskällor.

Bokens huvudsakliga tyngd ligger på diagnos och kirurgisk excision av hudförändringar, men även en del lite mer avancerade plastikkirurgiska tekniker som exempelvis z-plastiker för ärrlösning avhandlas.

Några avsnitt som exempelvis brännskador gör sig kanske mindre bra i detta komprimerade format då informatio-

nen blir väl översiktlig och därmed kan missförstås. Det rikliga bildmaterialet – inte minst det som beskriver hudförändringar och hudtumörer – är av mycket god kvalitet och väl i klass med vad som finns i betydligt större plastikkirurgiska och dermatologiska verk. Informationen är väl uppdaterad, även den som är av mer »färskvarukaraktär«, som exempelvis excisionsmarginaler vid hudtumörer.

Sammanfattningsvis är detta en välskriven introduktion till den lilla kirurgin ur plastikkirurgisk synvinkel som gör sig utmärkt i bokhyllan på såväl kirurgiska som dermatologiska kliniker, i fickan hos den blivande plastikkirurgen samt som pauslektyr på akutmottagningen. ■

En mycket lyckad lärobok i obstetrik

Obstetrik. 768 sidor.

Författare: Henrik Hagberg, Karel Marsal, Magnus Westgren, redaktörer.

Förlag: Studentlitteratur; 2008.

ISBN 978-91-44-00731-1.

Recensent: Lena Marions, överläkare, kvinnokliniken, Karolinska universitetssjukhuset, Solna.

Äntligen! Det är min första spontana reaktion när jag får den nya obstetrikläroboken i min hand. Och jag lär inte vara ensam om den reaktionen bland kollegor runt om i landet.

Sedan Sam Brodys klassiker »Obstetrik och gynekologi« kom i tryck första gången har det gått 38 år. Den blev snabbt en succé och gavs ut i nio upplagor, den sista kom 1993.

Obstetrik är ett stort område där det händer mycket och det har varit ett stort tomrum efter Brodys lärobok.

Den nu aktuella boken är en omfattande lärobok, som kommit till genom ett samarbete mellan specialister inom såväl kvinnosjukvård som närliggande specialiteter. Författarpresentationen innehåller 78 namn, de flesta läkare eller barnmorskor.

Innehållet är heltäckande och beskriver allt från konceptionen, inklusive tidig embryonal utveckling, till det nyföd-

da barnets riskfaktorer avseende vissa folksjukdomar.

Förutom de förväntade kapitlen om normala och avvikande förlopp under graviditet, förlossning och puerperium finns även kapitel om till exempel livsstil hos den gravida kvinnan innefattande bland annat rökning, alkohol och droger.

Dessutom har etiska överväganden fått en plats i boken, vilket är glädjande då det ständigt introduceras nya metoder inom till exempel fosterdiagnostik och fosterterapi, och detta ställer krav på etisk lyhördhet hos vårdgivaren. Juridiska aspekter är också ett mycket välkommet tillskott, där frågor som »Är den gravida kvinnan och det väntande barnet en eller två patienter?« tas upp.

Flera kapitel lämnar i sin referenslista även hänvisning till aktuella webbsidor som till exempel den utmärkta <www.infpreg.se>, som är ovärderlig för dem som handhar gravida kvinnor med olika infektioner.

Kapitlen är överlag mycket välskrivna, och faktainnehållet baseras nästan uteslutande på aktuell evidens. I kapitlet om förlossningsinduktion anges dock att prostaglandin E1 (misoprostol) mest används i »utvecklingsländer« och att preparatet inte är registrerat för detta ändamål. Det är sant att misoprostol inte är registrerat för förlossningsinduktion. Det är det inte heller för abort men används ändå. »Off-label«-användning är vanligt inom gynekologi och obstetrik. Till exempel betametason är vi så vana vid att använda för att stimulera lungmognad vid prematuritet att de flesta knappt reflekterar över att preparatet inte är registrerat för den indikationen.

Det föreligger en hel del upprepningar, men det är kanske svårt att undvika med så många författare, dessutom kommer nog boken att huvudsakligen användas som uppslagsverk.

Ett särskilt omnämnande måste man ge till bokens illustratör, Jeanette Engqvist. Hennes illustrationer är fantastiskt välgjorda och pedagogiska och bidrar därmed till bokens läsbarhet.

För att sammanfatta så är detta en mycket lyckad lärobok i obstetrik, skriven av de mest kunniga inom området. Den håller överlag en mycket hög vetenskaplig kvalitet och kommer tveklöst att snabbt bli en »bibel« inom området.

Som referenslitteratur bör den finnas på varje förlossningsklinik och för ST-läkare blir den oumbärlig. För läkarstuderenter är den också ett viktigt tillskott även om den kanske är väl omfattande och dyr. Dessutom behöver studenterna en motsvarande bok i gynekologi. ■